

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobkyně: **PhDr. H. P.**, zastoupené JUDr. Janou Kašpárkovou, advokátkou se sídlem Blanická 19, Olomouc, proti žalovanému: **Ministerstvo financí**, se sídlem Letenská 15, Praha 1, zastoupenému JUDr. Alanem Korbelem, advokátem se sídlem Vodičkova 17, Praha 1, o žalobě proti rozhodnutí ministra financí ze dne 7. 11. 2011, čj. 10/95 990/2011/2281 IK – 562, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 10. 2012, čj. 6 A 147/2012 – 74,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á**.
- II. Žalobkyně **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Vymezení věci

[1] Dne 9. 10. 2011 byla žalovanému doručena žádost žalobkyně o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (dále jen „zákon č. 106/1999 Sb.“). Požadované informace měly spočívat v poskytnutí (přeposlání) elektronických dokumentů z výkonu agendy oddělení náhrady škody při výkonu veřejné moci odškodňování, konkrétně těch, jimiž byly v rámci předběžného projednání uspokojeny (i částečně) nároky vznesené za škodu/újmu způsobenou při výkonu veřejné moci. Žalobkyně se dále dotazovala, zda má každá úřední osoba oddělení náhrady škody při výkonu veřejné moci odškodňování k plnění pracovních povinností k dispozici vlastní PC, a žádala o přeposlání spisového a skartačního řádu (či obdobně nazvaného předpisu, kterým je upravena spisová služba povinného subjektu).

[2] Jako odpověď na její žádost zaslal žalovaný žalobkyni 13 elektronických dokumentů z výkonu agendy oddělení náhrady škody při výkonu veřejné moci odškodňování, konkrétně se jednalo o vyjádření adresovaná jednotlivým žadatelům o náhradu škody, v těchto sděleních byla anonymizována čísla účtu, jména a případně bydliště fyzických osob. Dále ji informoval, že každý pracovník oddělení náhrady škody při výkonu veřejné moci, který vyřizuje agendu tohoto útvaru, má k dispozici osobní počítač. Žalovaný rozhodnutím čj. 10/92-416/2011/1822 IK odmítl poskytnout informaci v podobě přeposlání spisového a skartačního řádu.

[3] Takto doručené informace nepovažovala žalobkyně za dostatečné, a proto podala stížnost k nadřízenému orgánu podle § 16a zákona č. 106/1999 Sb. s tím, že jí nebyla v celém rozsahu poskytnuta informace ve formě „poskytnutí (přeposlání) elektronických dokumentů z výkonu agendy oddělení náhrady škody při výkonu veřejné moci odškodňování, a to těch, jimiž byly v rámci předběžného projednání podle § 15 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. uspokojeny (i částečně) nároky vznesené za škodu/újmu způsobenou při výkonu veřejné moci“. Domnívala se, že jí zasláné dokumenty nebyly totožné s „původními“ informacemi, zejména postrádala identifikační údaje úřadu, datum a jméno úřední osoby vyřizující žádost, razítko a podpis. Ministr financí rozhodl o stížnosti v záhlaví specifikovaným rozhodnutím tak, že je stížnost nedůvodná, neboť předmětná informace byla poskytnuta tak, jak byla požadována. Upozornil, že žalovaný neuchovává všechny listiny v elektronické podobě, což mu ovšem ani žádný právní předpis neukládá.

[4] Proti rozhodnutí Ministra financí brojila stěžovatelka žalobou u městského soudu, který ji jako nedůvodnou svým výše uvedeným rozsudkem zamítl.

II.

Shrnutí odůvodnění napadeného rozsudku

[5] Městský soud se zejména zabýval otázkou, zda byla požadovaná informace poskytnuta v úplné podobě, přičemž dospěl ke kladné odpovědi. Žalobkyně totiž nepožadovala informace formou zaslání stejnopisů listin, jež byly zaslány jednotlivým žadatelům, případně listin založených v příslušných spisech. Žalobkyni byly na základě její žádosti poskytnuty elektronické dokumenty obsahující záznam uložený v počítačích jednotlivých úředních osob pověřených k vyřízení žádosti. Podle názoru soudu takové vyřízení koresponduje obsahu předmětné žádosti o informace. Žalobkyně totiž nežádala informaci o datech, číslech jednacích či úředních osobách v souvislosti s vyřízením jednotlivých žádostí o náhradu škody. Žalobkyni naopak byly poskytnuty jí požadované informace, tedy, ve kterých případech byla žádost o náhradu škody posouzena jako odůvodněná a jak byla věc vyřízena.

[6] Soud neshledal odůvodnění napadeného správního rozhodnutí jako nesrozumitelné a nepřezkoumatelné, jak namítala žalobkyně. Ministr financí přesně uvedl důvody, proč stížnost neshledal jako důvodnou. Z odůvodnění jeho rozhodnutí jasně plyne, že existuje rozdíl mezi podobou vyřízení žádosti v počítačích pověřených úředních osob a listinou, která je vyhotovována následně a obsahuje uvedené věcné vyřízení. Zákon nestanoví povinnost takové listiny převádět do digitální podoby a ukládat je do elektronického archivu spisové služby.

[7] Soud proto uzavřel, že požadovaná informace o tom, ve kterých případech byly žádosti o náhradu škody podané podle zákona č. 82/1998 Sb. uznány jako oprávněné v rámci předběžného projednání, byla žalobkyni podána, a proto její žalobu zamítl jako nedůvodnou.

III.

Shrnutí argumentů kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[8] V kasační stížnosti se žalobkyně (stěžovatelka) domáhala zrušení napadeného rozsudku městského soudu jednak z důvodu jeho nezákonnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., dále z důvodu zmatečnosti řízení před soudem ve smyslu § 103 odst. 1 písm. c) a z důvodu nepřezkoumatelnosti podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[9] Nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí spatřovala stěžovatelka v tom, že soud neučinil žádná skutková zjištění, o která by mohl opřít důvody svého rozhodnutí o správnosti tvrzení ministra financí uvedených v jeho rozhodnutí. Soud se žalobními námitkami ve vztahu ke srozumitelnosti důvodů napadeného rozhodnutí vůbec nezabýval. Napadený rozsudek je pak dle stěžovatelky převzetím tvrzení žalovaného z napadeného rozhodnutí bez jakýchkoliv skutkových zjištění, což je v rozporu se zákonem a také např. s rozsudkem Nejvyššího právního soudu ze dne 29. 3. 2006, čj. 1 As 33/2004 – 60. Soud totiž neprovedl důkaz směřující ke zjištění „autentické“ podoby předmětných elektronických dokumentů.

[10] Stěžovatelka uvedla, že soudu v doplnění žaloby ze dne 29. 11. 2011 předložila dva důkazy (jednak, že součástí „autentických“ elektronických dokumentů jsou další údaje jako „hlavička“ s identifikací povinného subjektu, datace, jméno úřední osoby, razítko, podpis, za druhé, že poskytnuté dokumenty neobsahující uvedené údaje nelze považovat za autentické elektronické dokumenty) vypovídající o „autentické podobě“ elektronických dokumentů týkajících se agendy dle zákona č. 82/1998 Sb. Soud se však těmito důkazy vůbec nezabýval. Stěžovatelka zdůraznila, že v této konkrétní situaci soud musel provést navržené důkazy, neboť žalobou napadené rozhodnutí nebylo vydáno v „řádném“ správním řízení (viz § 20 odst. 4 zákona č. 106/1999 Sb.). Stěžovatelka proto uzavřela, že soud nezjistil stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. V této souvislosti se stěžovatelka pozastavila nad tím, že soud se ani nepokusil vymezit základní pojmy nemající svou zákonnou definici, a to pojmy „elektronický dokument“, „šablona“ či „záznam uložený na počítači“.

[11] Vadu řízení spatřuje stěžovatelka v tom, že nebyla soudem poučena o možnosti vznést námitku podjatosti senátu 6 A městského soudu v Praze, jež danou věc rozhodoval. Stěžovatelka upozornila, že podle § 15 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. mají účastníci právo vyjádřit se k osobám soudců a přísedících, kteří mají podle rozvrhu práce věc projednat a rozhodnout. O tom musí být soudem poučeni.

[12] Další kasační námitka souvisí s pravidlem stanoveným v § 49 odst. 12 s. ř. s., podle kterého se má jednání a další úkony, při nichž soud jedná s účastníky nebo provádí dokazování, zaznamenávat ve formě záznamu. Stěžovatelka se domnívá, že existuje nesoulad mezi zvukovým záznamem a protokolem z jednání, co do obsahu důkazních návrhů přednesených na jednání soudu.

[13] Stěžovatelka dále namítla, že soud nevyhověl její žádosti o odročení jednání, kterou odůvodnila tím, že musí jednání opustit a odjet do místa bydliště, kde má povinnost pečovat o své nezletilé dítě. Soud jí ani neposkytl lhůtu dle § 118 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 64 s. ř. s., čímž bylo porušeno její právo na spravedlivý proces. Soud tak stěžovatelce znemožnil prokázat její tvrzení o „neautentičnosti“ elektronických dokumentů zaslaných jí žalovaným a tvrzení, že „autentická“ podoba těchto dokumentů je jiná.

[14] Soud nesprávně posoudil žalobu jako nedůvodnou, pokud uvedl, že stěžovatelce byly poskytnuty jí požadované informace, neboť ve skutečnosti tomu tak nebylo. Otázka neúplnosti informace však zůstala městským soudem nevyřešena.

[15] Žalovaný se ve svém vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil se závěry městského soudu a zdůraznil, že je přesvědčen o tom, že stěžovatelce vyhověl v plném rozsahu.

[16] Stěžovatelka ve svém doplnění kasační stížnosti ze dne 25. 3. 2013 namítla neplatnost plné moci udělené advokátu JUDr. Alanu Korbelovi žalovaným, a to z důvodu její absolutní neplatnosti ve smyslu § 39 občanského zákoníku, neboť obchází zákon a přičí se dobrým mravům. To odůvodnila zejména judikaturou Ústavního soudu podporující argument, že skutečným zájmem této plné moci není hájení zájmů státu, k němuž má správní orgán své zaměstnance, ale obohacování soukromého subjektu. Z toho důvodu stěžovatelka namítla procesní vadu před městským soudem, neboť soud nezajistil splnění podmínek řízení podle § 33 odst. 2 a 5 s. ř. s.

IV.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[17] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a není důvodné kasační stížnost odmítnout pro nepřípustnost.

[18] Kasační stížnost není důvodná.

[19] Nejprve se soud zabýval namítanou nepřezkoumatelností způsobenou nedostatečným zjištěním skutkového stavu soudem související zejména s tím, že soud neprovedl žádné důkazy k prokázání „autentičnosti“ poskytnutí informace – elektronických dokumentů týkajících se uspokojení nároků za škodu/újmu způsobenou při výkonu veřejné moci.

[20] Ze správního spisu soud zjistil, jaké informace stěžovatelka požadovala a jaké informace jí byly žalovaným poskytnuty. Spor je nyní o poskytnutí informace, kterou stěžovatelka formulovala takto: „*poskytnutí (přeposlání) elektronických dokumentů z výkonu agendy oddělení náhrady škody při výkonu veřejné moci odškodňování, a to těch, jimiž byly v rámci předběžného projednání podle § 15 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. uspokojeny (i částečně) nároky vznesené za škodu/újmu způsobenou při výkonu veřejné moci*“. Stěžovatelka v žádosti uvedla, že vzhledem k tomu, že veškerá úřední agenda povinného subjektu je vedena elektronicky, požaduje dokumenty v elektronické podobě, které vznikají v PC příslušných úředních osob vyřizujících nároky a jsou uchovány v elektronickém archivu spisové služby. Nejvyšší správní soud ze správního spisu dále ověřil, že na tuto žádost o informaci získala stěžovatelka odpověď, a to v podobě elektronických dokumentů, jež byly uloženy na osobních počítačích u příslušných zaměstnanců, kteří věci vyřizovali. V dokumentech byla označena věc a způsob jejího vyřízení. Uvedené písemnosti však neobsahovaly datum, podpis či označení úřední osoby, která věc vyřizovala, ani otisk úředního razítka. Z uvedených dokumentů se tedy stěžovatelka mohla dozvědět kolika fyzickým a právnickým osobám byly v rámci předběžného projednání podle § 15 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. uspokojeny (i částečně) nároky vznesené za škodu/újmu způsobenou při výkonu veřejné moci a text vyřízení těchto žádostí.

pokračování

[21] Nejvyšší správní soud uvádí, že poskytováním informací je především poskytování jejich obsahu (tedy zpravidla textu). Dle § 4 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím se informace poskytuje ve formátu dle obsahu žádosti. Co se týče obsahu informace v nyní souzené věci, má soud za to, že žádosti stěžovatelky bylo plně vyhověno. To ostatně stěžovatelka sama ani nijak nezpochybňuje, namítá však „neautentičnost“ elektronických dokumentů, neboť nemají podobu „formálního“ dokumentu zaslaného jednotlivých poškozeným. Konkrétně stěžovatelka postrádá tzv. hlavičku dokumentu, jež by měla obsahovat dataci, jméno úřední osoby, která věc vyřizovala, otisk razítka a podobně. Nejvyšší správní soud však přisvědčuje městskému soudu, že uvedené informace stěžovatelka nepožadovala, naopak žádala o elektronické dokumenty uložené na osobních počítačích příslušných zaměstnanců, kteří tyto věci vyřizovali. Informace v požadované formě stěžovatelka dostala.

[22] Pokud se tedy městský soud domníval, že poskytnuté informace byly úplné a korespondovaly s žádostí stěžovatelky, nemusel se již zabývat stěžovatelkou navrženými důkazy svědčícími o tom, jak mají vypadat „autentické“ elektronické dokumenty. Takové dokumenty navíc podle vyjádření žalovaného ani nejsou vždy v elektronické podobě vedeny.

[23] Neuspěje ani tvrzení stěžovatelky, že správní řízení podle § 16 a zákona č. 106/1999 Sb. není řádným správním řízením, neboť se zde použije správní řád pouze omezeně, a proto nemohl soud provést navržené důkazy podle své úvahy. S tím Nejvyšší správní soud nesouhlasí, neboť zákon č. 106/1999 Sb. neobsahuje žádnou speciální úpravu dokazování, podle které by měly soudy postupovat odlišně než tak, jak je tomu podle správního řádu.

[24] Stěžovatelka dále namítala, že soud pouze převzal závěry učiněné žalovaným, což je v rozporu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu čj. 1 As 33/2004 – 60. K tomu je třeba uvést, že v uvedeném rozsudku se jednalo o zcela jinou situaci; konkrétně o to, že je nepřipustné, aby soud učinil závěr o nedostatku právní subjektivity stěžovatele pouze z přípisu správního orgánu, který o této otázce vede se stěžovatelem spor. V nyní posuzovaném případě však soud vycházel jednak z rozhodnutí Ministra financí a dále ze správního spisu týkajícího se projednávané věci. Ve spise přitom byly založeny dokumenty, které byly dostatečné k posouzení věci.

[25] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že v posuzovaném případě městský soud řádně zjistil skutkový stav a posoudil věc správně, pokud dospěl k závěru, že obsah a forma poskytnuté informace odpovídá vymezení informace v její žádosti.

[26] Dále se soud zabýval kasační námitkou spočívající v tom, že ve věci rozhodovali vyloučení soudci, neboť stěžovatelka nebyla poučena o možnosti vznést námitku podjatosti soudců ve smyslu § 8 odst. 5 s. ř. s. Ze spisu městského soudu Nejvyšší správní soud zjistil, že soud poslal poučení o senátu, který bude ve věci rozhodovat a o možnosti vznést námitku podjatosti, pouze žalovanému (viz přípis soudu ze dne 20. 9. 2012, čj. 6 Af 68/2011 – 48), nikoliv však stěžovatelce. Nejvyšší správní soud proto přisvědčuje stěžovatelce, že se městský soud dopustil procesního pochybení. Zároveň však dodává, že se nejedná o vadu, která by sama o sobě způsobila nezákonnost napadeného rozsudku městského soudu. Je třeba upozornit, že stěžovatelka nepodala námitku podjatosti soudců ve smyslu § 8 odst. 5 s. ř. s. (tj. námitku, která by byla zdůvodněna a v níž by byly uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je podjatost dovozována). Stěžovatelka pouze tvrdila, že vzhledem k tomu, že nebyla poučena o možnosti namítat podjatost, ve věci rozhodovali vyloučení soudci. Námitku podjatosti však nevzniesla, a to ani po tom, co se při jednání, kterého se osobně účastnila, dozvěděla, kteří soudci v její věci rozhodují.

[27] Dále stěžovatelka městskému soudu vytýkala, že na základě její žádosti neodročil jednání konané dne 30. 10. 2012, případně ji neprodloužil lhůtu dle § 118 o. s. ř. K tomu soud připomíná, že podle § 50 s. ř. s. soud odročí jednání z důležitých důvodů. Za tyto důležité důvody lze považovat např. řádně osvědčenou pracovní neschopnost účastníka, přičemž z okolností případu, zejména z účastníkova dosavadního chování, by zároveň nemělo být patrné, že omluva je motivována snahou prodlužovat soudní řízení (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 5. 2005, čj. 2 Afs 5/2005 – 96). Za důležitý důvod však nelze považovat ničím nedoložená potřeba opustit soudní jednání za účelem odcestování do místa bydliště z důvodu rodinných povinností péče o nezletilé dítě. Městský soud proto nepochybil, pokud na žádost stěžovatelky řízení neodročil, neboť pro odročení nebyly dány důvody ve smyslu § 50 s. ř. s. Vzhledem k tomu, že stěžovatelka se bez závažného důvodu, respektive náležité omluvy, neúčastnila soudního jednání až do konce, nemohl jí ani městský soud udělit slovo ke konečnému návrhu podle § 49 odst. 8 s. ř. s. Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že soud se při vedení jednání nedopustil žádných pochybení, v důsledku kterých by stěžovatelka byla dotčena na svém právu na spravedlivý proces.

[28] Pokud se stěžovatelka domnívá, že existoval nesoulad mezi zvukovým záznamem a protokolem z jednání, pak soud pouze uvádí, že podle § 49 odst. 12 s. ř. s. má v případě rozporů přednost záznam.

[29] Za nedůvodnou považuje Nejvyšší správní soud také kasační námitku týkající se absolutní neplatnosti plné moci, na základě které je žalovaný zastupován advokátem JUDr. Alanem Korbelem. Správní orgán totiž má možnost se nechat zastupovat, což vyplývá také z § 35 odst. 2 s. ř. s., podle kterého může být účastník, tedy i žalovaný zastoupen advokátem, popřípadě jinou osobou, která vykonává specializované právní poradenství podle zvláštních zákonů. Stěžovatelkou uváděné nálezy Ústavního soudu na nyní souzenou věc nedopadají, neboť v tomto případě nebylo stěžovatelce, jako neúspěšnému účastníkovi v řízení před soudem uloženo nahradit žalovanému náklady řízení (v nálezů Ústavního soudu ze dne 15. 12. 2011, sp. zn. I. ÚS 195/2011 se navíc jednalo o náklady nepřiměřeně vysoké).

[30] Na základě výše uvedeného Nejvyšší správní soud uzavírá, že v postupu správních orgánů ani městského soudu neshledal taková procesní pochybení, která by byla natolik závažná, že by způsobovala nezákonnost předmětných rozhodnutí a pro něž by rozhodnutí žalovaného či městského soudu neobstála. Zároveň dospěl k tomu, že žalovaný poskytl stěžovatelce požadovanou informaci v takovém rozsahu (tedy co se týče obsahu a formy), který odpovídal její žádosti.

V.

Závěr a náklady řízení o kasační stížnosti

[31] Nejvyšší správní soud tedy shledal námitky stěžovatelky nedůvodnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

[32] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměla úspěch. Žalovanému správnímu orgánu by sice jakožto úspěšnému účastníkovi řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, nicméně soud vycházel z toho, že má právo na náhradu nákladů řízení toliko „důvodně vynaložených“. V nyní projednávané věci soud dospěl k závěru,

pokračování

že žalovaným bylo Ministerstvo financí, které disponuje dostatečným odborným aparátem tak, aby se nemuselo nechat zastupovat advokátem na základě plné moci. Soud má navíc za to, že se z povahy věci nejedná o natolik specializovanou agendu, která by legitimovala využití externích odborníků pro zastupování v soudním řízení.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. dubna 2013

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu